

Type of Article: Research

Analysis and prioritization of basic knowledge production strategies for preserving the Islamic Revolution

Hamid Kalantari¹, Esmail Shateri Ahmad Abadi^{2*}, Abbas Chahardoli³

Received: 2024/06/03

PP: 09-42

Accepted: 2024/08/22

Abstract

The increasing development of the Islamic Revolution and the emergence and emergence of new opportunities and threats have made the Guardsmanship a product of the Islamic Revolution Front in various and different dimensions, and have required them to use the accumulated experiences of the past, innovate and take shortcuts, break the boundaries of knowledge, and produce knowledge that is in line with new scientific horizons. The aim of the current research is to analyze and prioritize the basic strategies for producing knowledge of the Guardsmanship of the Islamic Revolution. This research was applied in terms of its purpose; in terms of information collection, it was exploratory research, and in terms of its nature, it was descriptive-survey. The research method is mixed and qualitative and quantitative. The statistical population of this research includes the organizational experts of the Revolutionary Guards and the academic and scientific elites of the armed forces organizations. The statistical sample was selected in the qualitative part by purposive sampling method and in the quantitative part based on the Morgan table, with a total of 30 people. In the qualitative part of the research, the necessary data were extracted using documentary studies and the focus group method and analyzed using the identification method. The information collection tool in the quantitative part is a questionnaire, the validity and reliability of which were confirmed using content validity and Cronbach's alpha test using SPSS software. In addition, in the quantitative part of the research, using strategic positioning and based on the SWOT method and the QSPM quantitative strategic planning matrix, the final strategies were formulated and prioritized. Based on the research results, 82 factors affecting the production of knowledge of the preservation of the Islamic Revolution were identified in the form of 23 central identifiers and 6 optional identifiers with the titles: key success factors, physical factors, cultural factors, human factors, interactive factors and strategic factors. By conducting strategic positioning, the basic strategies for the production of knowledge of the preservation of the Islamic Revolution were identified, including 8 axes and in order of priority as follows: building a scientific front with an idealistic approach, revolutionism and jihadi action; Islamization of the humanities with a transformational approach; achieving independence in thought and thinking; creating and developing a knowledge citation base to preserve the Islamic Revolution; needs assessment based on priority areas of the second step of the Islamic Revolution; territorial scientific planning and balanced and balanced development of capabilities; creating, integrating, and updating systems and creating a system of diplomacy and scientific cooperation of the Islamic Revolution were presented.

Key Words: Knowledge of the Guard of the Islamic Revolution, Islamic Revolutionary Guard Corps, Knowledge Management, Strategic Development

Reference: Kalantari, H., Shateri Shmad abadi, E. & Chahardoli., A. (2024). prioritizing the basic strategies of knowledge production to protect the Islamic revolution.. *Strategic management attitude*, 2(3), 9-42.

¹ PhD Student, Department of Human Resource Management, Faculty of Management, Kharazmi University, Tehran, Iran. ahmdyhsna21@gmail.com.

² Correspondence author :PhD, Department of Strategic Knowledge Management, Faculty of Management, Supreme National Defense University, Tehran, Iran. farhangi_daneshjoe@Yahoo.com

³ Associate Professor, Strategic Management Department, Faculty of Management, Supreme National Defense University, Tehran, Iran. tvn_abbas@Yahoo.com

نوع مقاله: پژوهشی

واکاوی و اولویت‌بندی راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی^۱

حمید کلانتری^۲، اسماعیل شاطری احمدآبادی^{۳*}، عباس چهاردولی^۴

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۰۱

صص: ۹-۴۲

دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۱۴

چکیده

توسعه روزافزون انقلاب اسلامی و ظهور و بروز فرصت‌ها و تهدیدات نو، ابعاد متعدد و متفاوتی از پاسداری را فراوری جبهه انقلاب اسلامی قرار داده و این الزام را ایجاد کرده است تا ضمن استفاده از تجربیات متراکم گذشته با نوآوری و پیمودن راه‌های میان‌بر، مرزهای دانش را شکسته و دانشی متناسب با افق‌های جدید علمی تولید کنند. هدف پژوهش کنونی، واکاوی و اولویت‌بندی راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی می‌باشد. این تحقیق بر اساس هدف، کاربردی؛ از حیث گردآوری اطلاعات در زمره پژوهش‌های اکتشافی و از نظر ماهیت، توصیفی-پیمایشی بود. روش پژوهش، آمیخته و به صورت کیفی و کمی است. جامعه آماری این پژوهش شامل خبرگان سازمانی سپاه پاسداران و نخبگان دانشگاهی و علمی سازمان‌های نیروهای مسلح است. نمونه آماری در بخش کیفی به روش نمونه‌گیری هدفمند و در بخش کمی بر اساس جدول مورگان به تعداد ۳۰ نفر انتخاب شدند. در بخش کیفی پژوهش با بهره‌گیری از مطالعات اسنادی و روش گروه کانونی، داده‌های لازم استخراج شد و با روش شناسه‌گذاری تحلیل شد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کمی نیز پرسش‌نامه است که روایی و پایایی آن با استفاده از روایی محتوا و آزمون آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار اسپ‌اس‌اس تأیید شد. به‌علاوه در بخش کمی پژوهش، با استفاده از موقعیت‌یابی راهبردی و بر اساس روش SWOT و ماتریس کمی برنامه‌ریزی راهبردی QSPM، راهبردهای نهایی تدوین و اولویت‌بندی شدند. بر اساس نتایج پژوهش، ۸۲ عامل تأثیرگذار بر تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی در قالب ۲۳ شناسه محوری و ۶ شناسه انتخابی با عناوین: عوامل کلیدی موفقیت، عوامل فیزیکی، عوامل فرهنگی، عوامل انسانی، عوامل تعاملی و عوامل راهبردی شناسایی شدند و با انجام موقعیت‌یابی راهبردی، راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی مشتتم بر ۸ محور و به‌ترتیب اولویت به شرح: جبهه‌سازی علمی با رویکرد آرمانگرایی، انقلابی‌گری و اقدام جهادی؛ اسلامی‌سازی علوم انسانی با رویکرد تحولی؛ دستیابی به استقلال در اندیشه و تفکر؛ ایجاد و توسعه پایگاه استنادی دانش پاسداری از انقلاب اسلامی؛ نیازسنجی مبتنی بر عرصه‌های اولویت‌دار گام دوم انقلاب اسلامی؛ آمایش علمی سرزمینی و توسعه متعادل و متوازن قابلیت‌ها؛ ایجاد، یکپارچه‌سازی و روزآمدسازی نظامات و ایجاد نظام دیپلماسی و همکاری‌های علمی انقلاب اسلامی، ارائه شد.

کلیدواژه‌ها: دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مدیریت دانش، تدوین راهبردی.

استناددهی (APA): کلانتری، حمید، شاطری احمدآبادی، اسماعیل و چهاردولی، عباس (۱۴۰۳). واکاوی و اولویت‌بندی راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی. فصلنامه نگرش مدیریت راهبردی، ۲(۳)، ۹-۴۲.

^۱ مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رشته مدیریت راهبردی دانش دانشگاه عالی دفاع ملی است.

^۲ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت منابع انسانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. ahmdyhsna21@gmail.com

^۳ دکتری، گروه مدیریت راهبردی دانش، دانشکده مدیریت، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران. farhangi_daneshjoee@yahoo.com

^۴ دانشیار، گروه مدیریت راهبردی، دانشکده مدیریت، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران. tvm_abbas@yahoo.com

در گام نخست انقلاب اسلامی، انقلاب دارای ویژگی‌هایی نظیر: تغییر گسترده ساختارها، رویه‌ها و تولید نهادهای موردنیاز در راستای نظام‌سازی اسلامی بود و سپاه انقلابی، ولایت‌مدار و تکلیف‌محور، پاسداران انقلاب اسلامی در این دوران با روحیه‌ای مجاهدانه در راستای اجرای مأموریت‌های پاسداری همه‌جانبه و غیرمحافظه‌کارانه از انقلاب اسلامی در عرصه‌های مهم حفظ، مقابله با تهدیدها و پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی همواره پیشگام، پیش‌برنده و الگوساز بوده است و در جهان ناشناخته‌ها با تولید و به‌کارگیری دانشی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی در میدان عمل و مواجهه پیش‌رفته است؛ اما این راه طی شده، با همه اهمیت‌تش، یک آغاز بوده است و توسعه روزافزون انقلاب اسلامی و ظهور و بروز فرصت‌ها و تهدیدات نو، پیچیده، ناشناخته و پیش‌بینی‌ناپذیر، ابعاد متعدد، متنوع و متفاوتی از پاسداری را فراوری جبهه انقلاب اسلامی قرار داده و در گام دوم انقلاب، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را ملزم کرده است تا ضمن بهره‌مندی از آموزه‌های حاصل از تجربیات گذشته، از طریق نوآوری و پیمودن راه‌های میان‌بر و نرفته، ناشناخته‌ها را کشف، مرزهای دانش را شکسته و افق‌های جدید علمی را در راستای معرفت‌افزایی، دانش‌آفرینی و مهارت‌آموزی در مقیاس فردی و سازمانی به گونه‌ای بگستراند که قابلیت‌های نقش‌آفرینی در تراز تمدنی را در ارکان مختلف سازمان ایجاد و ارتقاء دهد. اما رسیدن به چنین هدفی، یعنی نقش‌آفرینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در تمدن‌سازی نوین اسلامی، نیازمند وجود دانش‌های متناسب در تمام عرصه‌های پاسداری است که بر اساس مبانی اسلامی و با هدف حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی، مقابله با تهدیدات نو، پیچیده، ناشناخته و پیش‌بینی‌ناپذیر و درنهایت پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی تا ایجاد آمادگی برای ظهور حضرت بقیه الله الاعظم (عج) و تمدن‌سازی نوین اسلامی به وجود آمده باشد؛ بنابراین تولید این دانش، یکی از متغیرهای اصلی این پژوهش بوده است و برای نیل به این مهم، پیش از هر چیز بایستی راهبردهای اساسی تولید این دانش به درستی احصاء شده و سایر اقدامات این حوزه بر مبنای این راهبردها، طراحی شود. تدوین و اولویت‌بندی راهبردها به‌عنوان یکی از متغیرهای اصلی این پژوهش، از این جهت اهمیت دارد که چشم‌انداز و آینده‌نگری را مدنظر قرار می‌دهد، مسائل مربوط به محیط داخلی و خارجی انقلاب اسلامی را در

کانون توجه قرار داده و به مسئولان نظام اسلامی کمک می‌کند تا بتوانند به تعریف روزآمدی برای مأموریت خود متناسب با اهداف و راهبردهای کلان پاسداری از انقلاب اسلامی هدایت شوند. (صالح اصفهانی، ۱۳۹۳: ۴۵) و تا این مرحله طی نشود، سایر اقدامات به بیراهه رفته و رسالت پاسداری از انقلاب اسلامی به نحو مطلوبی محقق نمی‌شود. انجام این تحقیق از ارزشی بسزا برخوردار است، زیرا از نگاهی ایجابی به دلیل تأثیرات شگرفی که انقلاب اسلامی در سطح منطقه و جهان داشته است و الگوی عدالت‌خواهان جهان می‌باشد، بایستی پاسداری از انقلاب اسلامی به‌درستی و متناسب با دانشی نوین و تحولی انجام شود که این امر نیازمند تولید دانش پاسداری و شناسایی راهبردهای اساسی تولید این دانش می‌باشد و در نگاهی سلبی می‌توان گفت که عدم انجام چنین تحقیقاتی، پاسداری از انقلاب اسلامی را در حوزه دانشی در موضعی انفعالی قرار می‌دهد که توان مقابله با تهدیدات نوین را ندارد و به غلبه نظری و عملی تهدیدات و هجمه‌های دشمنان انقلاب اسلامی بر این دستاورد مقدس منجر می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که درباره تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، تحقیقات پُردامنه و عمیقی انجام نشده است، بنابراین انجام پژوهش‌های گسترده در این حوزه، از اهمیت بالایی برخوردار بوده و موردنیاز است. از این‌رو، با توجه به اهمیت و ضرورت این موضوع، مقاله کنونی پس از تبیین اجمالی مفهوم دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، به شناسایی و اولویت‌بندی راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی پرداخته است.

پیشینه و مبانی نظری

پیشینه

فاطمی امین (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان تدوین چارچوب مدیریت تولید علم در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت که در آن از روش‌های داده‌بنیاد، تحلیل مضمون، گروه کانونی و دیمتال استفاده شده است، عنوان می‌کند که مهمترین مسائل تولید علم در ایران عبارت‌اند از: جدایی فعالیت‌های علوم و فناوری از فرایندهای توسعه اقتصادی اجتماعی، ضعف مدیریت فناوری، محدودیت سرمایه‌گذاری خطرپذیر، مشکلات تجاری‌سازی و نوآوری در محصول و فرایند نبود رویکرد از بالا به پایین و تقاضاگرا برای انجام پروژه‌های پژوهشی، گسستگی زنجیره تحقیق-فناوری، روشن‌نبودن راهبردهای توسعه و مسائل تولید علم در کشور ما ناشی از ساختارها و رفتارهای معیوب سامانه

تولید علم بوده و باید در سطحی بالاتر، به شناسایی و حل مسائل مدیریت تولید علم پرداخت. چهاردولی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان ارائه الگوی مدیریت راهبردی دانش با تکیه بر اسلام ناب محمدی (ص) برای دستیابی به الگوی مدیریت راهبردی دانش به محورهایی از قبیل: آسیب‌های نظری و کارکردی موجود در حوزه مدیریت راهبردی دانش؛ مبانی، غایات و الزامات؛ ابعاد و شاخص‌های مدیریت راهبردی دانش مبتنی بر اسلام ناب محمدی (ص) و درنهایت وجوه اشتراک و افتراق مدیریت راهبردی دانش مبتنی بر اسلام ناب محمدی (ص) با مدیریت راهبردی دانش در سایر جوامع پرداخته و مدیریت راهبردی دانش را که در دانشگاه‌های کشور ارائه می‌شود، مبتنی بر جهان‌بینی غربی ارزیابی کرده و آن را پاسخگوی نیازهای مادی و معنوی جمهوری اسلامی ایران نمی‌داند. در این پژوهش برای مدیریت راهبردی دانش دو بُعد عینی و ذهنی شناسایی شده است. این پژوهش بنیادی از روش آمیخته چندسطحی استفاده کرده است. خانی و هنرور (۱۳۹۴) پژوهشی با عنوان تحول در نظام تولید علوم اجتماعی، چهارچوبی برای تحلیل، انجام داده‌اند که این پژوهش توصیفی-تحلیلی با روش تحلیل اسنادی، تأملی است بر بایسته‌ها و پیش‌نیازهای تحول علوم انسانی و با تمرکز بر علوم اجتماعی می‌کوشد با شناسایی ویژگی‌های این علوم از یک سو و نظر داشتن علوم اجتماعی اسلامی به عنوان هدف تحول، رویکردی نو و جامع را عرضه کند. رویکردی که بر تحول نظام تولید علم تمرکز داشته و لازمه دستیابی به علم مطلوب را در گرو ورود نهاد تولید علم به عرصه نوآوری هدفمند برای حل مسائل عینی اجتماعی در چهار سطح: روش، نظریه، هندسه معرفتی و نظام تولید علم می‌داند و آن را شامل فرایندی دیالکتیکی میان عینیت اجتماعی و تولید علم دانسته است. تاج‌آبادی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان تحلیل تطبیقی مبانی دانش در اسلام و غرب به بررسی اختلاف میان دو دیدگاه غربی و اسلامی در دو محور اهمیت دانش و تعریف دانش پرداخته است. این پژوهش به صورت توصیفی-تحلیلی انجام شده است و پژوهشگر با روش تحلیل محتوای کیفی و روش استنباطی دریافته است که دانش در غرب، از طریق به‌کارگیری در محیط بالغ می‌شود و به صورت تخصصی و مهارتی رایج می‌شود و در مواردی نه‌چندان کم، جهل مرگ‌ب نقش دانش را به عهده می‌گیرد. اما در رویکرد اسلامی از دانش به عنوان نور و حقیقت اصیل تعبیر شده است که با هبه به شخص

موجب هدایت او می‌شود. به همین دلیل اکتساب دانش در اسلام، در حدّ وظیفه و عبادت مطرح شده است. ربانی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان شیوه‌های جدید تولید دانش و علم‌ورزی با مطالعه‌ای بنیادی و به روش تحلیل اسنادی، دریافتند که همجوشی و تکوین مشترک دانش و جامعه و از بین رفتن مرزهای سنتی بین این دو، همسو با تحولاتی مانند تجاری‌شدن، خصوصی‌شدن، اداری‌شدن، عینی‌شدن دانش و فناوری و کاهش استقلال دانش و دانشگاه، به شکل‌گیری الگوی جدیدی در فهم و انجام فعالیت‌های فناورانه و پژوهش‌های معطوف به آن منجر شده است. هدف اصلی این مقاله، پرداختن به دلالت‌های این تحول عالی برای آداب، اخلاقیات و معیارهای سلوک دانشی است. مقایسه «الگوی مرتنی» و «الگوی دانش فرادانشگاهی»، بیانگر وجود دو نوع روایت افراطی و میانه‌رو درباره دلالت‌های اخلاقی تحولات دانش و فناوری است. دانایی‌فرد (۱۳۸۷) در پژوهشی با عنوان ارتقای دانش سازمانی: تحلیلی بر بازاندیشی فراتئوریک در نظریه‌های سازمان با روشی توصیفی- تحلیلی بیان می‌دارد که دانش نافع از منظر مطالعات فراتئوریک، دانش بومی است. نظریه‌های سازمان و مدیریت، جهان شمول نیستند. باور به مفید بودن آنها باعث تکرار در کاربرد آنها شده است. نظریه‌ها حقیقت نیستند؛ بنابراین یافتن قواعد لایتغیّر در دانش سازمان، تلاشی بیهوده است. حوزه جدید مطالعات فراتئوریک، مسیر جدیدی را برای کاهش فاصله بین نظریه و عمل در حوزه دانش سازمان فراهم کرده است. طالبی (۱۳۹۱) پژوهشی را با عنوان بررسی تأثیر قابلیت‌های مدیریت دانش بر عملکرد نوآوری با اثر میانجی نوآوری باز انجام دادند. نتایج نشان داد که همبستگی زیادی میان مدیریت دانش و نوآوری باز موجود است و نوآوری باز بر عملکرد نوآوری تأثیر دارد. عربشاهی (۱۴۰۱) پژوهشی را با عنوان تأثیر ارزش دانش مدیران ارشد بر روش تسهیم دانش نوآوری باز و عملکرد انجام دادند. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی- پیمایشی است و تحلیل داده‌ها با روش الگویابی معادلات ساختاری انجام شده است. نتایج نشان داد: دانش مدیر ارشد بر روش تسهیم دانش، تأثیر معناداری دارد. روش تسهیم دانش بر نوآوری باز درونی و بیرونی تأثیر معناداری دارد. نوآوری باز درونی بر عملکرد، تأثیر معناداری داشته است، اما نوآوری باز بیرونی تأثیری ندارد. دانش مدیر ارشد با میانجی‌گری روش تسهیم دانش، تأثیر معناداری بر نوآوری باز دارد. روش تسهیم دانش با میانجی‌گری

نوآوری باز درونی بر عملکرد تأثیر معناداری دارد، ولی میانجی‌گری نوآوری باز بیرونی معنادار نیست. زاده‌گرگان و محقق‌زاده (۱۴۰۰) پژوهشی را با عنوان تأثیر قابلیت نوآوری و تسهیم دانش بر عملکرد نوآوری و بازاریابی انجام دادند. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی و از نظر هدف، کاربردی بوده است و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری انجام شده است. نتایج نشان داد قابلیت نوآوری بر عملکرد نوآوری، عملکرد نوآوری بر عملکرد بازاریابی و اشتراک‌گذاری دانش بر عملکرد نوآوری تأثیر دارد؛ همچنین تأثیر نوآوری سازمانی، خدمات، بازاریابی و فرایند بر عملکرد نوآوری معنادار مشاهده شده است. مطالعه اوده و ایوو^۱ (۲۰۲۰)، رابطه بین اقدامات مدیریت دانش و نوآوری شرکت را در شرکت‌های خدماتی به روش توصیفی-پیمایشی بررسی می‌کند. یافته‌های آنها نشان می‌دهد که اقدامات مدیریت دانش به صورت مستقیم و غیرمستقیم به نوآوری کمک می‌کند. نتایج تحقیق آنها بیانگر این موضوع است که تولید دانش، ذخیره‌سازی و کاربرد آن، تأثیر مثبت و معناداری بر نوآوری سازمان دارند و کاربرد دانش، واسطه ارتباط بین تولید دانش، انتشار، ذخیره‌سازی و نوآوری در سازمان‌هاست؛ در نتیجه اقدامات مدیریت دانش به‌عنوان یک سلسله‌مراتب به نوآوری کمک کرده و کاربرد دانش، بیشترین تأثیر را بر نوآوری سازمان‌ها دارد (۲۰۲۰، روسیدیس و بلیاس^۲). نتایج مطالعه هاک دوپگن^۳ (۲۰۲۱) درباره شرکت‌های کوچک و متوسط نشان می‌دهد که نوآوری در الگوی الگوی کسب‌وکار در سازمان‌های امروزی، نیازمند این است که سازمان‌ها دارای ظرفیت‌های لازم برای جذب و توسعه قابلیت‌های مدیریت دانش خارجی باشند و دانش موردنیاز را از محیط خارج از سازمان به‌دست آورند. آنها با توصیه به مدیران برای توسعه قابلیت‌های مدیریت دانش خارجی در تلاش‌اند تا آنها بتوانند به درک و تعامل با اکوسیستم محیط پیرامون بپردازند و فرایندهایی را اجرایی کنند که دانش روز را در اختیار داشته باشد؛ همچنین بایستی فرایندهای تبدیل دانش خارجی به دانش موردنیاز و فرایندهای لازم برای پیاده‌سازی الگوهای کسب‌وکار جدید را شناسایی کنند. نتیجه

¹ Ode & Ayavoo

² Rossidis & Belias

³ Doepgen-Hock

پژوهش میگدادی^۱ (۲۰۲۰) بیانگر این است که فرایندهای مدیریت دانش، یک عامل مهم است که قابلیت نوآوری سازمان را ارتقاء می‌بخشد، زیرا تولید ایده‌های نو از طریق مدیریت صحیح دانش ایجاد می‌شود که این ایده‌های جدید زمینه‌ساز نوآوری در سازمان می‌شوند. از طرفی دیگر، نوآوری امکان استفاده بهینه و حداکثری از دانش سازمان را فراهم می‌آورد (ویالو و همکاران، ۲۰۲۱: ۲۵). در مطالعه لیندا^۲ و همکاران (۲۰۲۰) در کشور اندوزی، مدیریت دانش تأثیر مستقیم و اساسی بر نوآوری داشت. همچنین یافته‌های تحقیق گیمانگ و ایما گوالی (۲۰۲۰) نشان می‌دهد که مدیریت دانش، عامل مهمی است که عملکرد رقابتی و نوآوری را ارتقاء می‌بخشد.

مبانی نظری

مدیریت دانش:

دانش، یکی از مفاهیمی است که تقریباً در تمام زمینه‌های فعالیت مورد بحث قرار می‌گیرد و تعابیر زیادی دارد (باشکوه و همکاران، ۱۴۰۱: ۷۸). دانش را می‌توان مجموعه‌ای از علم، تجربیات، ارزش‌ها، اطلاعات و نگرش‌ها دانست (به‌آیین فرد و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۳۲). مفهوم دانش در الگوواره اسلامی و سکولار، متفاوت است. الگوواره اسلامی، افزون بر اینکه به کشف امر واقع و مشهود می‌پردازد، با مفاهیم ماوراءالطبیعه و سنت‌های الهی نیز مرتبط است. این در حالی است که دانش در معنای امروزی و به ویژه شکل تجربه‌گرایانه و سکولار آن، ارتباطی با ماوراءالطبیعه ندارد و فقط داده‌های مرتبط با واقعیت عینی را که حواس پنجگانه انسانی آن را درک و فهم می‌کند، معتبر می‌شمارد و قابل کشف می‌داند (ایمان، ۱۳۹۲: ۶۷). منابع دانش هم به یکی از دو طبقه‌بندی عمده تعلق دارد: دانش ساختار یافته یا دانش ساختار نیافته (رادینگ، ۲۰۱۸: ۱۰۱). پژوهشگران از میان ویژگی‌های دانش، با توجه به موضوع تحقیق، بر ویژگی نوآورانه و مرزشکنانه بودن دانش تأکید بیشتری داشته‌اند. دانش مرزشکن، برآیند گونه‌ای از دانش است که در آن، نوآوری نه به شکل جزئی و تدریجی، بلکه در اثر اندیشه‌های جدید و افکار نو شکل می‌گیرد (الوانی، ۱۳۹۷: ۵). برای دستیابی به تولید دانش بایستی پیش از هر چیز به مدیریت دانش پردازیم. در دنیای امروز، تحولات

¹ Migdadi

² Linda

گوناگون، سازمان‌ها را ناگزیر می‌کند که خود را به قابلیت‌های لازم برای فعالیت در این شرایط مجهز نمایند. مدیریت دانش، فرآیندی است که طی آن سازمان‌ها، اطلاعات مناسب را دریافت، گزینش و دسته‌بندی می‌کنند و راهبردهای کلان تولید دانش از این فرایند استخراج می‌شود (گاردزابل و همکاران، ۲۰۲۱: ۱۱۲). هدف اصلی سازمان برای استفاده از مدیریت دانش، دستیابی به مزیت رقابتی و ارتقاء آن در چرخه حیات سازمان است (روسیدیس و بلیاس، ۲۰۲۰: ۷۶). مدیریت دانش از یک طرف باعث بهبود اثربخشی و از سوی دیگر به بروز نوآوری منجر می‌شود (اکتاری و همکاران، ۲۰۲۰: ۴۷). با توجه به اینکه مدیریت دانش در اسناد و سیاست‌های کلان کشور مورد تأکید ویژه قرار گرفته است و همچنین توجه به آن در سازمان‌ها در شرایط کنونی بیش از پیش ضرورت دارد، بایستی بسترهای لازم برای ارتقاء یادگیری، دانش‌افزایی و به‌کارگیری صحیح مدیریت دانش در سطوح مختلف سازمان‌ها فراهم شود (رحیمی و همکاران، ۱۴۰۲: ۲۲). در این راستا، موضوع مهمی که بایستی مدنظر قرار گیرد، اشتراک دانش سازمانی می‌باشد که دانش یادگیری متقابل را افزایش داده، بهترین روش‌ها را ترویج می‌دهد و هزینه‌های یادگیری‌های اضافی و کم‌اولویت را کاهش می‌دهد. دانش جدید، ظرفیت حل مسئله سازمانی بیشتری ایجاد می‌کند و نوآوری و اثربخشی سازمانی را ارتقاء می‌دهد. اشتراک دانش را می‌توان به‌منزله انتقال و تبادل اطلاعات اثربخش و دانش خاص در کار تعاملی، حل مسائل مربوط به اجرای خط‌مشی یا توسعه راه‌کارها و ایده‌های نو، مهارت‌های منحصربه‌فرد و تخصص بین اعضا در تمام سطوح سازمان شناسایی کرد. فعالیت‌های به‌اشتراک‌گذاری دانش از جمله به‌اشتراک‌گذاری تجربیات و دانش، به افراد کمک می‌کند تا مسائل کاری و سازمانی را بر اساس تجربیات به‌دست‌آمده، حل کنند که این اقدامات به تولید دانش‌های مختلف سازمانی و شناسایی راهبردهای تولید دانش در سازمان منجر می‌شود (حسون‌الخلج و همکاران، ۲۰۲۳: ۵۶).
مفهوم‌شناسی پاسداری و شیوه‌های آن:

پاسداری، یک فرهنگ است؛ فرهنگ عزّت و افتخار. پاسداری در واقع متضمّن دو معناست؛ یک معنای پاسداری، یعنی حراست کردن و حفاظت کردن، معنای دیگر پاسداری، یعنی گرمی داشتن، پاسداشت کسی یا چیزی را داشتن. معنای پاسداری از انقلاب، فقط حفاظت از انقلاب نیست، بلکه به معنای گرمی داشتن انقلاب، اهمیّت دادن

به انقلاب و بزرگ داشتن انقلاب هم هست.^۱ دفاع، وجوب عقلی و شرعی دارد. دفاع از اسلام و دفاع از حریم کشور اسلامی و حریم زندگی مسلمانان بر زن و مرد واجب است. دفاع از اسلام، کشور اسلامی و نوامیس مسلمانان، یک واجب کفایی است. ما باید آماده و مهیا باشیم. روزهای حساس و تعیین کننده‌ای در پیش داریم و انقلاب اسلامی هنوز سال‌ها و ماه‌های تعیین کننده دیگر در پیش خواهد داشت؛ در هنگامه نبرد، مجال پرداختن به همه جهات قوت‌ها، ضعف‌ها، طرح‌ها و برنامه‌ها و درحقیقت ترسیم راهبرد دفاع همه جانبه، نبوده است. ولی در شرایط عادی باید با سعه صدر و به دور از حب و بغض‌ها به این مسائل پرداخت و از همه اندوخته‌ها، تجربه‌ها، استعدادها و طرح‌ها استفاده کرد و در جذب هر چه بیشتر نیروهای مؤمن به انقلاب همت گماشت و تجارب را به دیگران منتقل ساخت؛ و در تجهیز همه آحاد و افراد این کشور، بر اساس اصول و فرمول خاص دفاع همه جانبه و تا رسیدن به تشکل واقعی و حقیقی بسیج و ارتش بیست میلیونی کوشش کرد.^۲ پاسداری از انقلاب اسلامی به سه روش انجام می‌گیرد. یکی از روش‌ها، این است که از دستاوردهای انقلاب اسلامی حفاظت و حراست شود و آنچه که تاکنون به دست آمده است، نظیر اسلامی بودن و مردمی بودن انقلاب از بین نرود. روش دوم پاسداری، این است که انقلاب اسلامی در معرض تهدید و نفوذ دشمن قرار دارد و اگر در مقابل تهدید، ایستادگی و مقاومت از جانب ملت صورت نگیرد، انقلاب به نتیجه نخواهد رسید. روش سوم، پیش‌برندگی انقلاب اسلامی است، یعنی انقلاب در حال حرکت به سمت اهداف نهایی و آرمانی است. انقلاب به پیشرفت نیاز دارد و پاسداری از انقلاب به معنای حالت پیشرفت و پیش‌برندگی است.^۳

مفهوم دانش پاسداری از انقلاب اسلامی و انواع آن:

با بررسی تعاریف مختلف از دو مفهوم دانش و پاسداری از انقلاب اسلامی و رجوع به اسناد علمی و سازمانی دانش پاسداری از انقلاب اسلامی عبارتست از «مجموعه‌ای از دانش‌ها که به کارگیری آن به توصیف و تبیین نظام نیازمندی‌ها، موضوعات و مسائل پاسداری از انقلاب اسلامی در راستای حفظ دستاوردها، مقابله با تهدیدات و پیشبرد

۱. بیانات مقام معظم رهبری مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۵ در دیدار پاسداران

۲. صحیفه امام خمینی (ره)، ج ۲۱، صص: ۱۳۴ و ۱۳۵

۳. بیانات مقام معظم رهبری در اجتماع زائران مرقد مطهر امام خمینی (ره) مورخ ۱۳۷۵/۰۳/۱۴

اهداف انقلاب اسلامی منجر شده و نحوه مواجهه با آن و درنهایت تصمیم‌گیری در راستای حل آنها را تجویز می‌کند».

از یک دیدگاه می‌توان دانش پاسداری از انقلاب اسلامی را دانشی راهبردی دانست که انقلاب اسلامی در تراز سازمانی، ملی و فراملی برای حفظ دستاوردها، مقابله با تهدیدات و پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی بدان نیازمند است که می‌توان آن را به سه گروه تقسیم کرد:

دانش حل مسئله (پایه)، دانشی که برای حل مسائل جاری و حفظ دستاوردهای پاسداری از انقلاب اسلامی مورد نیاز است. این میزان از قابلیت دانشی و باقی ماندن در این عرصه در طولانی مدت، توفیق در پاسداری را تضمین نمی‌کند.

دانش هوشمندساز (پیشرفته)، دانشی که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را در تراز جهانی و در تقابل با رقبای تمدنی و جبهه استکبار روزآمد نگاه داشته و از غافلگیری راهبردی، آن را مصون می‌سازد.

دانش تمدن‌ساز (نوآورانه)، دانشی است که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را توانمند می‌سازد تا در عرصه پیش‌روندگی و پیش‌برندگی به مسیر خود ادامه داده و بتواند بر قواعد میدان، پاسداری از انقلاب اسلامی در تمامی سطوح تأثیرگذار بوده و در راستای ساخت آینده‌های مطلوب که همان تمدن‌سازی نوین اسلامی است، گام برداشته و قواعد را نیز در این مسیر تغییر دهد. نکته قابل توجه این است که دانش ایستا نیست، بلکه آنچه که امروزه دانش خلاقانه است، در آینده ای نه چندان دور، دانش پیشرفته خواهد بود و دانش پیشرفته، دانش پایه خواهد بود؛ بنابراین به‌طور دائم بایستی در این مسیر، روزبه‌روز نوشونده شود. تولید دانش، کشف ناشناخته‌ها، شکستن مرزهای دانش و ایجاد افق‌های جدید علمی از طریق نوآوری و پیمودن راه‌های میان‌بر و نرفته است.^۱

بر مبنای تقسیم بندی یادشده، ارزیابی وضعیت فعلی دانش پاسداری از انقلاب اسلامی در مقایسه با رقبا و دشمنان را می‌توان به شرح زیر نمایش داد:

شکل ۱. انواع دانش پاسداری از انقلاب اسلامی (ترسیم: نگارندگان)

روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ روش، آمیخته و بر مبنای پژوهش کیفی و کمی است که از نظر فلسفه پژوهش در زمره پژوهش‌های قیاسی استقرایی می‌گنجد. پژوهش کنونی از نظر هدف، کاربردی و از حیث گردآوری اطلاعات در زمره پژوهش‌های اکتشافی است. جامعه آماری این پژوهش در بخش کیفی، خبرگان سازمانی سپاه پاسداران به‌ویژه فعالان در مؤسسه‌ها و مراکز تحقیقاتی و نخبگان دانشگاهی و علمی سازمان‌های نیروهای مسلح هستند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس اصل اشباع نظری، ۳۰ نفر از آنان به‌عنوان اعضای نمونه انتخاب شده است. در بخش کمی نیز ۳۰ نفر یادشده به‌عنوان جامعه آماری، مورد نظر بوده است که بر اساس جدول مورگان، همین تعداد ۳۰ نفر به‌عنوان اعضای نمونه انتخاب شده است. دلیل انتخاب جامعه و نمونه آماری یادشده آن است که مفهوم تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، مفهومی تخصصی می‌باشد، بنابراین باید هنگام انتخاب جامعه و نمونه از افرادی استفاده می‌شد که از حیث نظری و عملی با این مفهوم آشنایی کامل داشته باشند. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی، مطالعات اسنادی و مصاحبه‌های روش گروه کانونی و در بخش کمی، پرسش‌نامه است. روایی و پایایی ابزار در این پژوهش با استفاده از روایی محتوایی و خبرگی و آزمون آلفای کرونباخ برای پایایی پرسش‌نامه‌ها و با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شده است و ضریب آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه‌های اول و دوم به ترتیب ۰/۹۲۹ و ۰/۸۹۷ محاسبه شده است. در بخش کیفی پژوهش با استفاده از روش تحلیل محتوا و شناسه‌گذاری، عوامل اثرگذار بر تولید دانش پاسداری شناسایی شدند. پس از احصاء

شناسه‌های نهایی در بخش کیفی، این شناسه‌ها به‌عنوان گویه‌های اصلی پرسش‌ها در پرسش‌نامه‌های تحقیق قرار داده شد تا اعضای نمونه، پرسش‌ها مربوط را پاسخ دهند. از آنجاکه پژوهش کنونی، یک پژوهش آمیخته با رویکرد اکتشافی است، ابتدا باید مطالعه کیفی صورت گیرد و پس از آن باید مطالعه کمی انجام شود. از این‌رو داده‌های کیفی با استفاده از نظرات ۳۰ نفر از خبرگان و تا سر حد اشباع اطلاعات و نیل به کفایت نظری، بررسی شد. داده‌های کیفی با روش تحلیل محتوا و شناسه‌گذاری تحلیل شده است و در بخش کمی با بررسی داده‌های حاصل از پرسش‌نامه‌ها و با استفاده از موقعیت‌یابی راهبردی و بر اساس روش SWOT و تشکیل ماتریس کمی برنامه‌ریزی راهبردی QSPM، راهبردهای نهایی تدوین و اولویت‌بندی شدند.

یافته‌های تحقیق

یافته‌های جمعیت‌شناختی پژوهش به صورت جدول زیر است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی اعضای نمونه

عنوان	فراوانی	درصد فراوانی
سطح شغل	مدیر عالی	۲۳
	مدیر خیره	۷
میزان تحصیلات	دکتری	۱۶
	کارشناسی ارشد	۱۴
میزان آشنایی با مأموریت تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی	خیلی زیاد	۱۷
	زیاد	۱۳
سابقه خدمت در مشاغل راهبردی	تا ۲۰ سال ۱۰	۱۸
	سال به بالا ۲۰	۱۲

یافته‌های بخش کیفی پژوهش:

در این بخش از پژوهش، با استفاده از روش تحلیل محتوا و شناسه‌گذاری عوامل اثرگذار بر تولید دانش پاسداری شناسایی شدند. بر این اساس، ۸۲ عامل اثرگذار بر تولید دانش پاسداری در قالب ۲۳ شناسه محوری با عناوین: نظامات و استانداردها، نوآوری، تبادل و نشر دانش، تبدیل دانش ضمنی به صریح، نیازسنجی، کیفیت و کارآمدی، کاربردی‌کردن دانش، تأمین منابع مالی، فناوری اطلاعات، تجهیزات، زیرساخت‌ها، فرهنگ‌سازی، الگوسازی، انگیزش، تبلیغات، هویت ایرانی-اسلامی، شبکه‌سازی و

ساماندهی، تعاملات، هماهنگ‌بودن شبکه‌ای، شبکه‌سازی جامعه خبرگان و نخبگان، شناسایی، جذب، به‌کارگیری و ارتقاء، سیستم‌های انگیزشی و پاداش، سبک مدیریت، آموزش، سیاست‌گذاری، اسلامی‌سازی علوم انسانی، سازماندهی و نگاهت نهادی و ۶ شناسه انتخابی با عنوانین: عوامل کلیدی موفقیت، عوامل فیزیکی، عوامل فرهنگی، عوامل انسانی، عوامل تعاملی و عوامل راهبردی شناسایی شدند. پیش از آنکه نتایج شناسه‌گذاری مشخص شود، نمونه‌ای از شناسه‌های باز برای نمایش نحوه شناسه‌گذاری در جدول ۲ نمایش داده شده است.

جدول ۲. نمونه شناسه‌گذاری باز

شناسه‌های انتخابی	شناسه‌های محوری	شناسه باز
عوامل تعاملی	شبکه‌سازی و ساماندهی	هماهنگ‌بودن شبکه‌ای نهادهای پژوهشی برای پرهیز از فعالیت‌های علمی و اجرایی موازی یا مشابه، ارتباط مستمر و هم‌افزا میان سه جریان تولید، انتشار و کاربرد و همچنین توسعه دانش، همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه تولید دانش با سایر کشورها و مرکز علم منطقه‌ای و جهانی، به‌ویژه جهان اسلام، شبکه‌سازی جامعه خبرگان و نخبگان نیروهای مسلح و تعامل سازنده این شبکه با نخبگان بخش کشوری و بسیج مردمی

پس از آنکه نحوه شناسه‌گذاری مشخص شد، شناسه‌های نهایی در قالب شناسه‌های محوری و انتخابی مطابق جداول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. عوامل اثرگذار بر تولید دانش پاسداری

شماره شناسه	شناسه‌های انتخابی	شناسه‌های محوری
۱	عوامل کلیدی موفقیت	نظامات و استانداردسازی، نوآوری، تبادل و نشر دانش، تبدیل دانش ضمنی به صریح، نیازسنجی، کیفیت و کارآمدی و کاربردی کردن دانش
۲	عوامل فیزیکی	تأمین منابع مالی، فناوری اطلاعات، تجهیزات و زیرساخت‌ها
۳	عوامل فرهنگی	فرهنگ‌سازی، الگوسازی، انگیزش، تبلیغات و هویت ایرانی-اسلامی
۴	عوامل تعاملی	شبکه‌سازی و ساماندهی، تعاملات، هماهنگ‌بودن شبکه‌ای، شبکه‌سازی جامعه خبرگان و نخبگان
۵	عوامل انسانی	شناسایی، جذب، به‌کارگیری و ارتقاء، سیستم‌های انگیزشی و پاداش، سبک مدیریت و آموزش
۶	عوامل راهبردی	سیاست‌گذاری، اسلامی‌سازی علوم انسانی، سازماندهی و نگاهت نهادی

یافته‌های بخش کمی پژوهش:

تحلیل محیط داخلی بر اساس ماتریس ارزیابی عوامل داخلی

شناخت وضع موجود، یکی از مهم‌ترین مراحل در تدوین راهبرد است؛ زیرا بدون شناخت صحیح و دقیق از وضع موجود، نمی‌توان برای آینده، برنامه‌ریزی مناسبی انجام داد؛ بنابراین عوامل احصاء شده در بخش کیفی پژوهش براساس روش **swot** در قالب نقاط قوت، ضعف، تهدیدات و فرصت‌ها دسته‌بندی شده‌اند که بر این اساس ۱۹ عامل قوت، ۲۰ عامل ضعف، ۲۱ عامل فرصت و ۲۲ عامل تهدید می‌باشند. در ادامه برای تشکیل ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی، پرسش‌نامه مربوط طراحی و در اختیار نمونه آماری تحقیق قرار گرفت. پس از تأیید روایی و پایایی پرسش‌نامه بر اساس اعتبار محتوا و آزمون آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار **spss** بر اساس پاسخ‌های اخذ شده از نمونه آماری، مقادیر به دست آمده برای دو گروه عوامل محیط داخلی یعنی ۲۰ عدد ضعف‌ها و ۱۹ عدد قوت‌ها، در قالب یک جدول درج و سپس میانگین، وزن و نمره موزون هر عامل که حاصل ضرب وزن در ضریب وضعیت می‌باشد، محاسبه و در نهایت جمع کل از آنها محاسبه شده که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد.

جدول ۴. آزمون آلفای کرونباخ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.929	.919	82

جدول ۵. ماتریس IFE

ردیف	عوامل	المنبت						وزن	الضعف						مجموع
		خیالی کم	کم	متوسط	زیاد	خیالی زیاد	زیادترین		خیالی کم	کم	متوسط	زیاد	خیالی زیاد	زیادترین	
S1	۱	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S2	۲	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S3	۳	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S4	۴	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S5	۵	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S6	۶	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S7	۷	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S8	۸	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S9	۹	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S10	۱۰	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S11	۱۱	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S12	۱۲	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S13	۱۳	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S14	۱۴	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S15	۱۵	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S16	۱۶	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S17	۱۷	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S18	۱۸	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S19	۱۹	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S20	۲۰	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S21	۲۱	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S22	۲۲	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S23	۲۳	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S24	۲۴	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S25	۲۵	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S26	۲۶	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S27	۲۷	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S28	۲۸	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S29	۲۹	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
S30	۳۰	-	-	-	-	-	۰.۳۳۳	-	-	-	-	-	-	-	
جمع							۱۶۳.۱۵							۳.۹۲۹	

$$= ۰/۱۴۵۸ - ۱.۳۹۲ - ۱.۵۳۷ = \text{جمع ضعفها} - \text{جمع قوتها}$$

بر این اساس رتبه‌بندی عوامل داخلی نیز به شرح زیر است:

جدول ۶. رتبه‌بندی عوامل داخلی

ردیف	عوامل داخلی	شناسه	رتبه
۱	فراهم بودن بستر تفکر خلاق، نوآوری، عبور از مرزهای دانش و رسیدن به قله دانش	S4	4.75
۲	ترویج پژوهش محور کردن آموزش و مسئله‌محور کردن پژوهش	S16	4.75
۳	سوق دادن سازمان به سمت دانش‌بنیان شدن، با تولید درون‌زای دانش، نوآوری، نهضت نرم‌افزاری و نظریه‌پردازی	s17	4.63
۴	حاکمیت فرهنگ سازمانی حامی خلاقیت و نوآوری	S2	4.50
۵	رشد و اعتلای ایده‌پردازی، ابتکار، خلاقیت، یادگیری و آموزه‌یابی دانشی در بین آحاد پاسداران و بسیجیان	S3	4.50
۶	توزیع، انتقال، تسهیم و به‌اشتراک‌گذاری هوشمندانه دانش پاسداری	S5	4.50

ردیف	عوامل داخلی	شناسه	رتبه
۷	ارتباط مستمر و هم‌افزا میان سه جریان تولید، انتشار و کاربرد و همچنین توسعه دانش پاسداری	S12	4.43
۸	دستیابی به پایگاه استناد دانش پاسداری از انقلاب اسلامی و تبدیل ایران به مرکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش‌های پژوهشگران و نخبگان علمی دنیا	S6	4.38
۹	مستندسازی تجارب متراکم انقلاب اسلامی و پاسداری از آن در سطوح فردی و سازمانی	S7	4.38
۱۰	حمایت از مالکیت فکری و معنوی و تکمیل زیرساخت‌ها و قوانین و مقررات مربوط	S1	4.38
۱۱	رصد دانشی محافل علمی، بانک‌های اطلاعاتی و پایگاه‌های استنادی دانش دنیا و بهره‌برداری مؤثر از علوم و دانش‌های پیشرفته جهان	S11	4.33
۱۲	سبک رهبری تحولگرا تحت شرایط عدم قطعیت، پیچیدگی و بداعت	S14	4.25
۱۳	هوشمندی در مسئله‌یابی و صورت‌بندی و تدقیق مسائل کلان و خرد عرصه پاسداری و تبیین نیاز واقعی، دقیق و صحیح دانشی	S10	4.25
۱۴	جذب استعدادها برتر برای ادامه تحصیل در رشته‌های علوم انسانی	S18	4.25
۱۵	استقرار نظام مدیریت دانش و تقویت سازوکارهای تبدیل دانش ضمنی به دانش صریح و استفاده از آنها	S8	4.25
۱۶	تدوین، ارتقاء مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی نقشه جامع علمی پاسداری از انقلاب اسلامی با توجه به تحولات علمی و فنی در منطقه و جهان	S9	4.13
۱۷	پایش درونی و رصد بین‌المللی دانش موردنیاز پاسداری از انقلاب اسلامی	S13	4.00
۱۸	مراکز متداخل بین دانشگاه‌های سپاه و معاونت‌های ذی‌ربط در مرکزیت سپاه و نیروها	S19	4.00
۱۹	تکریم منزلت و بهبود معیشت استادان، پژوهشگران و دانش‌پژوهان در سازمان	S15	4.00
۲۰	فقدان روحیه پژوهش، خلاقیت و نوآوری در دانشگاه‌ها و نهادهای حوزه دانش و پژوهش ن.م	w3	4.63
۲۱	عدم وحدت و اجماع میان نخبگان در راستای ضرورت تولید دانش پاسداری	w10	4.38
۲۲	احتکار دانش پاسداری و انحصارطلبی در به‌اشتراک‌گذاری آن در سطوح سلسله‌مراتبی سازمان	w4	4.38
۲۳	تغییر ذائقه استادان و پژوهشگران از پژوهش‌های بنیادی به پژوهش‌های کاربردی	w16	4.38
۲۴	عدم دسترسی به موقع فرماندهان، مدیران، مسئولان و سیاستگذارهای سازمان‌ها به نتیجه پژوهش‌های انجام‌شده، برای رفع موانع	w8	4.38
۲۵	زمان‌بر بودن و وجود بروکراسی پیچیده و طولانی در فرایند تعریف و اجرای	w2	4.25

ردیف	عوامل داخلی	شناسه	رتبه
	پژوهش‌ها و تغییر سریع نیازهای عملیاتی		
۲۶	تأکید صرف بر تقاضامحوری به‌عنوان آغاز چرخه تولید دانش و نوآوری به جای نتایج پژوهش‌های بنیادی	w19	4.25
۲۷	گسترش فرهنگ کپی‌برداری در تولیدات دانشی- پژوهشی در سطح فراسازمانی و سازمانی و با چالش روبه‌رو ساختن اعتبار آن	w13	4.25
۲۸	بی‌توجهی به مسیرهای میانبر و شبکه‌سازی و فعال‌سازی ظرفیت‌های درون‌سازمانی و برون‌سازمانی در راستای تولید علوم انسانی- اسلامی	w20	4.25
۲۹	کم‌توجهی به فرهنگ و هویت ایرانی- اسلامی و بازیابی اندیشه‌های اصیل اسلامی در باب علم و تلاش برای حرکت در راستای تولید دانش پاسداری	w12	4.14
۳۰	ناکافی بودن نظامات کلان، قوانین، مقررات و سازوکارهای حقوقی حامی تولید دانش پاسداری در سازمان	w1	4.13
۳۱	نامتناسب بودن مسیر جذب، ارتقاء و سیر خدمتی پژوهشگران با نیازهای حوزه تولید دانش پاسداری در سطح سازمان	w15	4.13
۳۲	کم‌توجهی به ظرفیت‌های نخبگان و پژوهشگران سازمان و ایجاد بی‌انگیزگی و واگرایی در آنها	w17	4.13
۳۳	ملموس نبودن نتایج پژوهش‌ها و در نتیجه ضعف اعتماد مسئولان و فرماندهان عملیاتی و کاربردی نشدن آن‌ها	w9	4.00
۳۴	حمایت‌های غیرهدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران و فعالیت‌های عرصه تولید دانش پاسداری	w14	4.00
۳۵	ضعف در سازوکار تخصیص منابع براساس اولویت‌های دانشی و پژوهشی	w6	4.00
۳۶	غفلت از سویه‌های بنیادی دانش و تأکید افراطی بر کاربردی کردن دانش	w18	4.00
۳۷	پایین بودن سرانه پژوهشی (اعتباری و سرمایه انسانی) در سطح سازمان	w5	4.00
۳۸	فراموش نمودن تاریخ علمی و فرهنگی مسلمانان و ایران و عدم الگوسازی از مفاخر و چهره‌های موفق عرصه تولید دانش	w11	3.88

تحلیل محیط خارجی- ماتریس ارزیابی عوامل خارجی

براساس پاسخ‌های اخذشده، مقادیر به‌دست آمده برای دو گروه عوامل محیط خارجی یعنی ۲۲ فرصت و ۲۱ تهدید، در قالب یک جدول درج و سپس میانگین، وزن و نمره موزون هر عامل که حاصل ضرب وزن در ضریب وضعیت می‌باشد، محاسبه و درنهایت جمع کل از آنها محاسبه شده که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

جدول ۷. ماتریس EFE

ردیف	مقدار حاصل	اهمیت					وزن	وضعیت				
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
O1	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O2	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O3	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O4	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O5	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O6	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O7	۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O8	۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O9	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O10	۱۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O11	۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O12	۱۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O13	۱۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O14	۱۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O15	۱۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O16	۱۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O17	۱۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O18	۱۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O19	۱۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O20	۲۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
O21	۲۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T2	۲۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T3	۲۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T4	۲۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T5	۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T6	۲۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T7	۲۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T8	۲۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T9	۲۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T10	۳۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T11	۳۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T12	۳۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T13	۳۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T14	۳۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T15	۳۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T16	۳۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T17	۳۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T18	۳۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T19	۳۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T20	۴۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T21	۴۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T22	۴۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
T23	۴۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع		۱۸۳۴۳	۱۰۰									

$B = 1/1 - 261/671 = -0/410$ = جمع تهدیدات - جمع فرصت‌ها

بدین ترتیب رتبه‌بندی عوامل خارجی نیز به شرح زیر است:

جدول ۸. رتبه‌بندی عوامل خارجی

ردیف	عوامل خارجی	شناسه	وزن
۱	دانشگاه‌ها و مراکز علمی مأموریت‌محور در چرخه تولید دانش پاسداری در سطح ملی	o20	4.63
۲	شبکه‌سازی جامعه خبرگان و نخبگان نیروهای مسلح و تعامل سازنده این شبکه با نخبگان بخش کشوری و بسیج مردمی	o1	4.63
۳	توان و ظرفیت جامعه علمی و تخصصی جوانان پژوهشگر، دانش‌آموخته، اندیشمند و آفریننده علم در سطح ملی و ن.م	o3	4.50
۴	جذب، تربیت، ارزیابی و ارتقاء منابع انسانی علمی، متعهد، مکتبی، خلاق، آینده‌ساز و بانگیزه در ن.م، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ن.م و کشور	o4	4.50
۵	اجتماعی‌شدن انگیزه تولید دانش پاسداری در سطح ملی، تداوم، تعمیق و گسترش آن	o5	4.50
۶	قرار دادن دانشمندان در فضای معارف دینی و همسو نمودن میانی متافیزیکی ذهن آنها با جهت‌گیری‌های دینی	o9	4.50
۷	سرپرستی تحقیقات حوزه‌های علوم وحیانی، عقلانی و تجربی و حسی توسط دین (مدیریت اسلامی شبکه تحقیقات)	o14	4.50
۸	تحکیم و تعمیق پیوند حوزه و دانشگاه و تقویت همکاری‌های مستمر راهبردی	o10	4.43
۹	نظام آموزشی مسئله‌محور و خلاقیت‌پرور	o6	4.43
۱۰	ارتباطات و تعاملات سازنده و اثربخش میان دستگاه‌ها، نهادهای حاکمیتی، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور	o2	4.38
۱۱	وجود سازمان‌ها و نهادهای میانجی در نظام تولید دانش و نوآوری ملی	o19	4.38
۱۲	کشف نظریه‌های بومی و اسلامی علوم انسانی از قرون اولیه اسلام تاکنون و تدوین و نشر آنها مانند دیدگاه‌های سیاسی فارابی و ...	o17	4.38
۱۳	بهینه‌سازی، بومی‌سازی و اسلامی‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور	o18	4.25
۱۴	کشف و ترویج نظریات و تفسیرها و تجویز روش‌های سازگار با باورها و ارزش‌های اسلامی	o13	4.25
۱۵	تبیین و نقد علوم رایج، تشخیص سره از ناسره در میان نظریات مطرح و اثبات نظریاتی استوار بر اساس مبانی صحیح	o11	4.25

ردیف	عوامل خارجی	شناسه	وزن
۱۶	خروج انحصار دانشگاه در تولید دانش پاسداری و پیدایش نهادهای دانشی رقیب برای آن به‌عنوان مراکز تولید دانش	o8	4.25
۱۷	تأسیس مبانی فلسفی برای اسلامی‌سازی علوم انسانی (مبانی معرفت‌شناختی، مبانی هستی‌شناختی، مبانی انسان‌شناختی و مبانی دین‌شناختی)	o12	4.25
۱۸	پایان‌نامه‌های حوزوی و دانشگاهی مستعد گمانه‌زنی در تولید علوم انسانی جدید	o15	4.13
۱۹	قطب‌ها و انجمن‌های مشترک بین حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌های کشور	o21	4.13
۲۰	نقد کتاب‌های درسی به لحاظ روشی و محتوایی و تجدیدنظر در آنها	o16	4.00
۲۱	وجود رقابتی فراگیر و مستمر بین دانشگاه‌ها با هم، دانشگاه‌ها با دستگاه‌های دولتی، گروه‌ها و کنشگران فردی جامعه دانشی با هم در تراز انقلاب اسلامی	o7	4.00
۲۲	نابسامانی سازوکارهای بهره‌برداری از ظرفیت‌های معطل و جدید در سطح کشور مانند دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی، رساله‌های و پایان‌نامه‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی و نخبه‌وظیفه	T18	4.50
۲۳	عدم تحقق بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی	T1	4.50
۲۴	ناهماهنگی نهادهای پژوهشی کشور و انجام فعالیت‌های علمی و اجرایی موازی یا مشابه	T10	4.50
۲۵	عدم همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه تولید دانش پاسداری با سایر کشورها و مرکز علمی منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه جهان اسلام	T11	4.38
۲۶	فقدان جبهه علمی نظام جمهوری اسلامی فعال و ساماندهی شده در راستای کشف و حل مسائل محلی، ملی و منطقه‌ای	T12	4.38
۲۷	اتلاف منابع سازمانی در هدف‌مند نبودن برخی از پژوهش‌ها در ن.م. و کشور	T4	4.38
۲۸	بی‌توجهی به تعاملات، هم‌افزایی و دیپلماسی علمی مراکز علمی و تحقیقاتی همسو با اهداف انقلاب اسلامی در تراز جبهه مقاومت، منطقه و جهان اسلام	T13	4.38
۲۹	عدم تعامل سازنده میان عالمان دینی (که قدرت فهم اجتهادی دینی از منابع مختلف را دارند) با دانشمندان آشنا با فضای علوم مدرن تجربی و انسانی	T22	4.29
۳۰	پایش و ارزیابی ناکارآمد کیفیت و اثربخشی برنامه‌های مرتبط با تولید دانش پاسداری در سطح ملی	T5	4.29
۳۱	متعهد و مسئولیت‌پذیر نبودن دانشگاه‌ها در قبال تحولات و نیازهای جامعه	T15	4.25

ردیف	عوامل خارجی	شناسه	وزن
۳۲	نظام آموزشی حافظه‌محور	T17	4.25
۳۳	گسترش گرایش‌های میان‌رشته‌ای و فرارشته‌ای در درون علوم انسانی و بین رشته‌های علوم انسانی با سایر علوم بدون توجه به نیازهای انقلاب اسلامی	T16	4.25
۳۴	انحصار تولید دانش پاسداری به دانشگاه‌ها و مراکز دانشی وابسته در تراز انقلاب اسلامی و تأکید بر روبه‌نخبه‌گرایی در تولید دانش پاسداری به جای فرهنگ متوسط‌گرایی	T19	4.13
۳۵	ترکیب نامناسب و تعداد ناکافی نیروی انسانی محقق در سازمان‌ها و نهادهای دانشی و پژوهشی ن.م	T14	4.13
۳۶	نابسامانی سازوکار اعتبارسنجی و رتبه‌بندی مراکز دانشی و پژوهشی کشور مبتنی بر قابلیت تولید دانش پاسداری	T6	4.13
۳۷	محدودیت منابع مالی و روند روبه‌رشد هزینه‌های پژوهشی در سطح ملی	T3	4.13
۳۸	سطحی‌نگری و تبلیغاتی شدن فعالیت‌های پژوهشی و مدیریت دانش در سطح فراسازمانی	T9	4.00
۳۹	توسعه ناکافی فناوری اطلاعات و ارتباطات در راستای تسهیل در تعاملات میان ارکان مؤثر در فرایند تولید دانش پاسداری در سطح ملی و فراملی	T7	4.00
۴۰	بی‌توجهی به توسعه شرکت‌های زایشی علوم انسانی به‌عنوان عامل بسترساز در تحقق دانشگاه مولد تمدن‌ساز	T21	4.00
۴۱	ناکافی بودن نقش‌آفرینی بخش‌های غیردولتی و دولتی در حوزه تولید دانش و بهره‌برداری از سایر منابع مانند سهم وقف و امور خیریه، صندوق نوآوری و ...	T2	4.00
۴۲	تکیه بر کوتاه نمودن بازه زمانی انجام تحقیقات بنیادی	T20	3.75
۴۳	نداشتن مرکز اسناد مکانیزه و ضعف در اشتراک‌گذاری نتایج پژوهش‌های انجام‌شده در درون سازمان‌های ن.م و برای نهادهای دولتی و کشوری	T8	3.63

تعیین موقعیت راهبردی و تحلیل شکاف بین وضع موجود و مطلوب

پس از تحلیل نتایج ماتریس **IFE** (ماتریس ارزیابی عوامل داخلی) و ماتریس **EFE** (ماتریس ارزیابی عوامل خارجی) و رتبه‌بندی عوامل داخلی و خارجی، برای تعیین موقعیت راهبردی بر روی محور مختصات و تحلیل شکاف، باید از روی جداول ماتریس‌های **IFE** و **EFE**، نمره موزون ضعف‌ها را از نمره موزون قوت‌ها کسر کرد که عدد حاصل را به نام **A** نام‌گذاری می‌کنیم و همچنین نمره موزون تهدیدات را از نمره

موزون فرصت‌ها کسر و آن را به نام **B** نام‌گذاری می‌کنیم که این دو عدد، مختصات نقطه‌ای است که موقعیت وضع موجود را روی محور مختصات نشان می‌دهد (**A** و **B**). همچنین در محور مختصات، روی محور **X**ها، عوامل محیط داخلی (ضعف‌ها و قوت‌ها) و روی محور **Y**ها، عوامل محیط خارجی (فرصت‌ها و تهدیدات) قرار می‌گیرند. خطی که از نقطه مربوط به وضع موجود به مبدأ مختصات رسم می‌شود، زاویه‌ای با محور **X**ها به وجود می‌آورد. از طرفی ایده‌آل‌ترین نقطه در روی محور مختصات دارای بیشترین مقدار قوت و همچنین بیشترین مقدار فرصت است، به عبارتی در طیف اعدادی که در پرسش‌نامه‌ها بین ۱ تا ۵ درج می‌شد، مقدار عددی ۵ را دارا هستند؛ بنابراین نقطه ایده‌آل دارای مختصات (۵، ۵) در ناحیه اول محور مختصات بوده و اگر خطی از این نقطه به مبدأ مختصات رسم کنیم، زاویه آن با محور **X**ها برابر ۴۵ درجه می‌باشد (که اسم این زاویه را **D** می‌گذاریم) و تانژانت ۴۵ درجه برابر ۱ می‌باشد؛ بنابراین زاویه‌ای که بین پاره‌های این دو نقطه (بین نقطه وضع موجود و نقطه ایده‌آل) بر روی محور مختصات تشکیل می‌شود، مقدار چرخش از وضع موجود به وضع ایده‌آل (مطلوب) می‌باشد. ضمن اینکه برای محاسبه میزان زاویه نقطه وضع موجود با محور **X**ها باید از آرک‌تانژانت (تانژانت معکوس) استفاده کرد که شکل زیر به دست می‌آید:

$$\text{Arctg } B/A = C$$

که صورت کسر یعنی مقدار **B** برابر با مقدار عددی حاصل از تفریق نمره موزون عوامل خارجی است و مخرج کسر، یعنی **A** برابر با مقدار عددی حاصل از تفریق نمره موزون عوامل داخلی است و **C** نیز مقدار زاویه آن نقطه است. بنابراین میزان چرخش راهبردی از وضع موجود به وضع ایده‌آل (مطلوب) برابر است با مجموع دو زاویه یادشده؛ یعنی:

$$\text{مختصات وضع موجود } (A,B) = (\text{Ali Ahmad et al, 2013})$$

$$A = ۱.۵۳۷۰ - ۱.۳۹۲۱ = -۰.۱۴۴۹$$

$$B = ۱.۶۷۱۵ - ۱.۲۶۱۵ = ۰.۴۱۰$$

$$\text{Tg}C = B/A = ۰.۳۵۳۴$$

$$\text{ArcTg}(۰.۳۵۳۴) = ۰.۳۳۹۷$$

$$\text{Radian} = ۱۹.۴۷$$

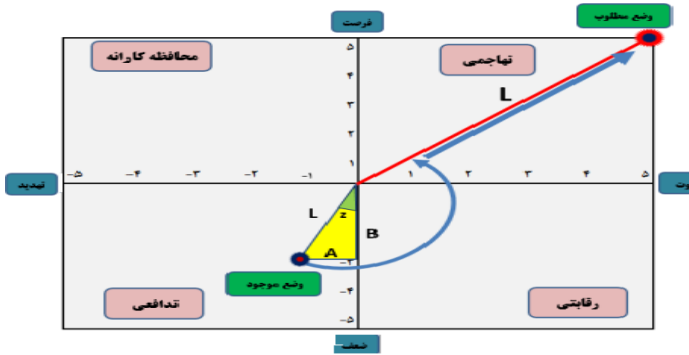
زاویه نقطه مطلوب (ایده‌آل) با محور **X**ها $D = ۴۵^\circ$:

$$\text{طول وتر مثلث قسمت تهاجمی } L2 = A2 + B2 = \sqrt{50}$$

تحلیل راهبردی: مقدار زاویه چرخش راهبردی از وضع موجود به سمت وضع مطلوب برابر است با:

$$C+D= 45+90+19.47 = 154.47$$

$$6.6362 = \text{پیمایش طولی}$$

شکل ۲. نمودار تعیین موقعیت راهبردی

تدوین راهبردهای نهایی و اولویت‌بندی بر اساس ماتریس کمی برنامه‌ریزی راهبردی QSPM از آنجاکه جوهره راهبرد، تمرکز بر موضوعات اساسی با استفاده از عوامل برترساز است، به طوری که باید ضمن آنکه بتواند ضعف‌ها و تهدیدات را پاسخ دهد، اهداف را نیز پوشش دهد. بنابراین پس از تعیین موقعیت راهبردی و تحلیل شکاف بین وضع موجود و وضع مطلوب و تخصیص منابع تعیین‌شده (اوزان چهارگانه محیط داخل و خارج) و بر اساس اهداف تبیین‌شده و به‌منظور رسیدن به وضع مطلوب، تعداد ۸۲ راهبرد تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی با استفاده از عوامل برترساز (قوت‌ها و فرصت‌ها) به‌منظور پاسخ به تهدیدها و رفع ضعف‌ها، توسط پژوهشگر تهیه شد. همه راهبردها طی جلسه خبرگی مورد بررسی و واکاوی دقیق قرار گرفت تا با ترکیب، تقلیل یا پیشنهاد و ارائه راهبردهای جدید، راهبردهای اصلی تدوین شوند. با اعمال نظر و پیشنهادها مطرح‌شده در جلسه خبرگی، درنهایت تعداد ۸ راهبرد اصلی بر اساس ۸۲ عامل منتخب تحقیق (۱۹ عامل قوت، ۲۰ عامل ضعف، ۲۱ عامل فرصت و ۲۲ عامل تهدید) احصاء شدند. پس از تدوین راهبردهای اصلی با استفاده از ماتریس سوات، با استفاده از نظر خبرگان و متخصصان موضوع به‌منظور تعیین اولویت راهبردهای اصلی از ماتریس QSPM استفاده شده است. این ماتریس یکی از تکنیک‌ها و ابزارهای رایج در ارزیابی

گزینه‌های راهبردی و مشخص نمودن جذابیت نسبی راهبردهاست که برای مرحله تصمیم‌گیری به منظور انتخاب راهبردهای برتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. این تکنیک مشخص می‌کند که کدام یک از گزینه‌های راهبرد انتخاب شده، امکان‌پذیر می‌باشد و در واقع راهبردها را اولویت‌بندی می‌کند (علی احمد و همکاران، ۱۳۹۲). بدین منظور پرسش‌نامه مربوط تهیه و تنظیم شد و در اختیار خبرگان قرار گرفت. این پرسش‌نامه به منظور تعیین اولویت راهبردها و مشخص شدن میزان جذابیت آنها تنظیم شد و با ارائه راهبرد اصلی تحقیق از پاسخ دهندگان درخواست شد تا با مدنظر داشتن عوامل داخلی و خارجی احصاء شده، با انتخاب یکی از نسبت‌های ۱ تا ۵ مشخص کنند که هر راهبرد تا چه میزان توانسته است از قوت‌ها استفاده نماید، ضعف‌ها را رفع کند، از فرصت‌ها بهره جوید و تهدیدات را دفع کند. پس از تأیید روایی و پایایی پرسش‌نامه بر اساس اعتبار محتوا و آزمون آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار **spss**، پرسش‌نامه **QSPM** تحقیق توسط ۱۵ نفر از صاحب‌نظران، خبرگان و متخصصان حوزه تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی راهبردی تکمیل شد و داده‌های حاصل به منظور تشکیل ماتریس **QSPM**، تحلیل شد. با توجه به مقدار مطلوبیت حاصل شده برای هر کدام از راهبردها براساس تحلیل داده‌ها در ماتریس **QSPM**، اولویت‌بندی راهبردهای تولید دانش پاسداری انقلاب اسلامی توسط سپاه به شرح جدول ۱۱ بوده است.

جدول ۹. آزمون آلفای کرونباخ

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.897	.887	8

جدول ۱۰. ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی (QSPM)

جمع	راهبرد		ضعف	قوت	جمع ضرب وزنی	راهبرد
	تهدید	فرصت				
	۰/۵۲	۰/۴۸	۰/۲۸	۰/۷۲		
۱۶.۹	۳.۰۱	۳.۰۲	۳.۰۸	۳.۹۸	۰/۷۲	پاسخگویی
۸	۳.۰۸	۱.۹۲	۱.۱۲	۲.۹۶	۰/۷۲	جدلیت
۱۶.۷	۳.۸۷	۳.۹۲	۳.۰۲	۳.۷۸	۰/۷۲	پاسخگویی
۷.۹۲	۳.۰۲	۱.۷۲	۱.۰۲	۲.۶۶	۰/۷۲	جدلیت
۱۶.۲	۳.۰۱	۳.۰۲	۳.۰۸	۳.۸	۰/۷۲	پاسخگویی
۷.۸	۳.۰۸	۱.۹۲	۱.۱۲	۲.۹۶	۰/۷۲	جدلیت
۱۰.۴۴	۳.۶۷	۳.۸۳	۳.۸۸	۳.۰۵	۰/۷۲	پاسخگویی
۷.۷۲	۱.۹۰	۱.۹۳	۱.۰۸	۲.۹۱	۰/۷۲	جدلیت
۱۰.۴۲	۳.۵۲	۳.۷۷	۳.۵۷	۳.۵۳	۰/۷۲	پاسخگویی
۷.۶۸	۱.۸۳	۱.۹۱	۰.۹۹	۲.۵۳	۰/۷۲	جدلیت
۱۰.۲۶	۳.۶۵	۳.۷۵	۳.۷۳	۳.۶۲	۰/۷۲	پاسخگویی
۷.۳۳	۱.۸۹	۱.۹۰	۱.۰۲	۲.۶۰	۰/۷۲	جدلیت
۱۰.۱۶	۳.۵۵	۳.۶۵	۳.۳۳	۳.۵۲	۰/۷۲	پاسخگویی
۷.۱۳	۱.۶۹	۱.۶۰	۱.۰۲	۲.۳۰	۰/۷۲	جدلیت
۱۰.۰۶	۳.۲۵	۳.۳۵	۳.۲۳	۳.۲۲	۰/۷۲	پاسخگویی
۷.۰۳	۱.۸۹	۱.۸۰	۱.۰۲	۲.۶۰	۰/۷۲	جدلیت

در نهایت به منظور افزایش درک مفهومی راهبردهای احصاء شده، برای هر راهبرد یک نام به اختصار انتخاب شد که مطابق جدول ۱۱ ارائه شده است:

جدول ۱۱. راهبردهای اصلی اولویت‌بندی شده

راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی
<p>راهبرد اول: جبهه‌سازی علمی با رویکرد آرمانگرایی، انقلابی‌گری و اقدام جهادی ایجاد، ساماندهی، گسترش و فعال‌سازی جبهه علمی انقلاب اسلامی با رویکرد آرمانگرایانه، انقلابی و اقدام جهادی در راستای هوشمندسازی سپاه در مقابله با تهدیدات پیش‌روی انقلاب اسلامی و توسعه تفکر خلاق و نوآور به منظور پیشبرد اهداف آن در مسیر تحقق تمدن نوین اسلامی</p>
<p>راهبرد دوم: اسلامی‌سازی علوم انسانی با رویکرد تحولی متحول‌سازی (بهبودسازی، بومی‌سازی و اسلامی‌سازی) و ارتقای کمی و کیفی علوم انسانی بر اساس اصول و مبانی دینی در موضوعات مرتبط با نیازمندی‌های اولویت‌دار انقلاب اسلامی</p>
<p>راهبرد سوم: دستیابی به استقلال در اندیشه و تفکر دستیابی به استقلال در اندیشه و تفکر مبتنی بر آموزه‌های اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله و سلم) و دانش حاصل از تجارب مترکم سپاه در دهه‌های پاسداری از انقلاب اسلامی به‌ویژه دفاع مقدس</p>
<p>راهبرد چهارم: ایجاد و توسعه پایگاه استنادی دانش پاسداری از انقلاب اسلامی ایجاد و توسعه پایگاه استنادی دانش پاسداری از انقلاب اسلامی و تبدیل مراکز پژوهشی سپاه به مراکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش‌های پژوهشگران و نخبگان علمی همسو با اهداف انقلاب اسلامی در هر یک از سطوح فراملی، ملی، منطقه‌ای، استانی، شهری و محلی و اشتراک‌گذاری هوشمندانه محتوای آن متناسب با نیازمندی‌های دانشی عرصه پاسداری از انقلاب</p>

راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی

اسلامی در بستر **it** (زیرساخت)

راهبرد پنجم: نیازسنجی

نیازسنجی دانشی عرصه‌های هفتگانه بیانیه گام دوم و مطالبه‌گری، جریان‌سازی و گفتمان‌سازی علمی در ابعاد ملی و فراملی در راستای پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی

راهبرد ششم: آمایش علمی سرزمینی و توسعه متعادل و متوازن قابلیت‌ها

آمایش علمی سرزمینی و توسعه متعادل و متوازن قابلیت‌ها و ظرفیت‌های مراکز تحقیقاتی و دانش‌بنیان سازمانی و فراسازمانی در موضوعات اولویت‌دار عرصه‌های پاسداری از انقلاب اسلامی

راهبرد هفتم: ایجاد، یکپارچه‌سازی و روزآمدسازی نظامات

ایجاد، یکپارچه‌سازی و روزآمدسازی نظامات کلان، قوانین و مقررات حقوقی، ساختارهای واحد و مقتدر با اعتبار و ضمانت اجرایی و نفوذ لازم برای مدیریت و راهبری جریان تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی و فعالیت‌های مرتبط

راهبرد هشتم: ایجاد نظام دیپلماسی و همکاری‌های علمی انقلابی

ایجاد نظام دیپلماسی و همکاری‌های علمی انقلابی در پاسداری از انقلاب اسلامی و توسعه آن در متعهد و مسئولیت‌پذیر نمودن مراکز تحقیقاتی سازمانی و فراسازمانی در ضرورت نقش‌آفرینی فعال در مواجهه با استکبار و صهیونیسم جهانی

همچنین راهبردهای یادشده را بر اساس ماهیت و محتوای آنها می‌توان به تفکیک در بازه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت به شکل زیر دسته‌بندی کرد:

شکل ۳. دسته‌بندی راهبردها بر اساس اولویت زمانی

ردیف	نوع راهبرد	هدف	راهبرد
۱	تدافعی (کوتاه مدت)	۱	آمایش علمی سرزمینی و توسعه متعادل و متوازن قابلیت‌ها
		۲	نیازسنجی دانشی عرصه‌های هفتگانه و مطالبه‌گری، جریان‌سازی و گفتمان‌سازی علمی در ابعاد ملی و فراملی
		۳	ایجاد و توسعه پایگاه استنادی دانش پاسداری از انقلاب اسلامی
۲	رقابتی (میان مدت)	۴	دستیابی به استقلال در اندیشه و تفکر
		۵	ایجاد، یکپارچه‌سازی و بهینه‌سازی نظامات
		۶	جبهه‌سازی علمی با رویکرد ارماتگرایی، انقلابی‌گری و اقدام جهادی
۳	تهاجمی (بلند مدت)	۷	متحول‌سازی (بهینه‌سازی، بومی‌سازی و اسلامی‌سازی) و ارتقای کمی و کیفی علوم انسانی
		۸	ایجاد نظام دیپلماسی و همکاری‌های علمی انقلابی

نتیجه‌گیری و بحث

حرکت رو به جلو و رشد روزافزون جوامع باعث شده است که تولید دانش برای اعتلا در عرصه‌های مختلف زندگی در اولویت قرار گیرد و جوامع مختلف با نگاهی راهبردی به

طراحی و تدوین راهبردهای تحولی بر اساس اصول و مبانی حاکم بر جامعه خویش پردازند. کشور اسلامی ایران نیز پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، وارد مرحله نوینی از حیات خویش شد و روزه‌روز به صورت نوشونده در مسیری تکاملی در حال حرکت است و مرزها را درنوردیده و جبهه انقلاب اسلامی در مرزهای دور و نزدیک جمهوری اسلامی شکل گرفته است که به پاسداری، حراست و ارتقاء روزافزون نیاز دارد. این توسعه انقلاب اسلامی و ظهور و بروز فرصت‌ها و تهدیدات نو، پیچیده، ناشناخته و پیش‌بینی‌ناپذیر؛ ابعاد متعدد، متنوع و متفاوتی از پاسداری را فراوری جبهه انقلاب اسلامی قرار داده است و به تبع آن جهش روزافزون سپاه را در راستای انجام مأموریت‌های متأثر از آن ضروری ساخته و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را ملزم کرده است تا ضمن بهره‌مندی از آموزه‌های حاصل از تجربیات گذشته از طریق نوآوری و پیمودن راه‌های میان‌بر و نرفته و مدیریت دانش، ناشناخته‌ها را کشف، مرزهای دانش را شکسته و افق‌های جدید علمی را در راستای معرفت‌افزایی، دانش‌آفرینی و مهارت‌آموزی در مقیاس فردی و سازمانی به‌گونه‌ای بگستراند که قابلیت‌های نقش‌آفرینی در تراز تمدنی را در ارکان سازمان ایجاد و ارتقاء دهد. این شکل تکامل‌یافته از پاسداری از انقلاب اسلامی، نیازمند دانشی نوآورانه و تکاملی می‌باشد، به‌گونه‌ای که دانش‌های موجود که یا متناسب با عرصه پاسداری از انقلاب اسلامی نمی‌باشند یا هنوز به بلوغ و نوآوری لازم نرسیده‌اند، پاسخگوی این نیاز نمی‌باشند. بنابراین بایستی با نگاهی جامع و راهبردی، مطلوبیت‌های اساسی سپاه و در رأس آن راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی در مسیر دستیابی به دانش اساسی و نوین پاسداری از انقلاب اسلامی تدوین شوند. از این‌رو، پژوهش کنونی با نگاهی راهبردی و با استنتاج و اقتباس از بیانات امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و اسناد بالادستی حوزه تولید دانش و موقعیت‌یابی راهبردی انقلاب اسلامی، با هدف شناسایی و اولویت‌بندی راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی انجام شد.

بر اساس پرسش اصلی پژوهش مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، یافته‌های پژوهش در دو بخش کیفی و کمی قابل تشریح است. در بخش کیفی پژوهش، ۸۲ عامل اثرگذار بر تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی در قالب ۲۳ شناسه محوری با عناوین: نظامات و استانداردهای نوآوری،

تبادل و نشر دانش، تبدیل دانش ضمنی به صریح، نیازسنجی، کیفیت و کارآمدی، کاربردی کردن دانش، تأمین منابع مالی، فناوری اطلاعات، تجهیزات، زیرساخت‌ها، فرهنگ‌سازی، الگوسازی، انگیزش، تبلیغات، هویت ایرانی-اسلامی، شبکه‌سازی و ساماندهی، تعاملات، هماهنگ بودن شبکه‌ای، شبکه‌سازی جامعه خبرگان و نخبگان، شناسایی، جذب، به‌کارگیری و ارتقاء، سیستم‌های انگیزشی و پاداش، سبک مدیریت، آموزش، سیاستگذاری، اسلامی‌سازی علوم انسانی، سازماندهی و نگاشت نهادی و ۶ شناسه انتخابی با عناوین: عوامل کلیدی موفقیت، عوامل فیزیکی، عوامل فرهنگی، عوامل انسانی، عوامل تعاملی و عوامل راهبردی شناسایی شدند تا در ادامه با استفاده از این عوامل، راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی تدوین و اولویت‌بندی شوند.

نتایج پژوهش در بخش کمی نشان می‌دهد که از ۸۲ عامل اثرگذار بر تولید دانش پاسداری، ۱۹ عامل قوت، ۲۰ عامل ضعف، ۲۱ عامل فرصت و ۲۲ عامل تهدید می‌باشند. با توجه به تقسیم‌بندی عوامل به قوت، ضعف، فرصت و تهدید، تحلیل محیط داخلی و خارجی با تشکیل ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (ماتریس IFE) و ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (ماتریس EFE) انجام شد و بر اساس نتایج آن، مهمترین عوامل داخلی اثرگذار بر تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی عبارت‌اند از: فراهم بودن بستر تفکر خلاق، نوآوری، عبور از مرزهای دانش و رسیدن به قله دانش، ترویج پژوهش‌محور کردن آموزش و مسئله‌محور کردن پژوهش، سوق دادن سازمان به سمت دانش‌بنیان شدن، با تولید درون‌زای دانش، نوآوری، نهضت نرم‌افزاری و نظریه‌پردازی، حاکمیت فرهنگ سازمانی حامی خلاقیت و نوآوری، رشد و اعتلای ایده‌پردازی، ابتکار، خلاقیت، یادگیری و آموزه‌یابی دانشی در بین آحاد پاسداران و بسیجیان، توزیع، انتقال، تسهیم و به‌اشتراک‌گذاری هوشمندانه دانش پاسداری، ارتباط مستمر و هم‌افزا میان سه جریان تولید، انتشار و کاربرد و همچنین توسعه دانش پاسداری، دستیابی به پایگاه استناد دانش پاسداری از انقلاب اسلامی و تبدیل ایران به مرکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش‌های پژوهشگران و نخبگان علمی دنیا. همچنین مهمترین عوامل خارجی اثرگذار بر تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی عبارت‌اند از: دانشگاه‌ها و مراکز علمی مأموریت‌محور در چرخه تولید دانش پاسداری در سطح ملی، شبکه‌سازی جامعه

خبرگان و نخبگان نیروهای مسلح و تعامل سازنده این شبکه با نخبگان بخش کشوری و بسیج مردمی، توان و ظرفیت جامعه علمی و تخصصی جوانان پژوهشگر، دانش‌آموخته، اندیشمند و آفریننده علم در سطح ملی و نیروهای مسلح، جذب، تربیت، ارزیابی و ارتقاء منابع انسانی علمی، متعهد، مکتبی، خلاق، آینده‌ساز و باانگیزه در نیروهای مسلح، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی نیروهای مسلح و کشور، اجتماعی‌شدن انگیزه تولید دانش پاسداری در سطح ملی؛ تداوم، تعمیق و گسترش آن، قرار دادن دانشمندان در فضای معارف دینی و همسو نمودن مبانی متافیزیکی ذهن آنها با جهت‌گیری‌های دینی، سرپرستی تحقیقات حوزه‌های علوم و حیانی، عقلانی و تجربی و حسی توسط دین (مدیریت اسلامی شبکه تحقیقات)، تحکیم و تعمیق پیوند حوزه و دانشگاه و تقویت همکاری‌های مستمر راهبردی.

درباره کاربردهای عملی پژوهش برای دست‌اندرکاران عرصه تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، این پژوهش موقعیت‌یابی راهبردی و تحلیل شکاف بین وضع موجود و مطلوب در این حوزه را مشخص کرده است، زیرا شناخت وضع موجود و فاصله آن با وضعیت مطلوب، یکی از مهم‌ترین مراحل در تدوین راهبردهاست و بدون شناخت صحیح و دقیق از وضع موجود، نمی‌توان برای آینده برنامه‌ریزی مناسبی انجام داد؛ بنابراین بر اساس تحلیل نتایج ماتریس IFE (ماتریس ارزیابی عوامل داخلی) و ماتریس EFE (ماتریس ارزیابی عوامل خارجی) و رتبه‌بندی عوامل داخلی و خارجی، نمودار تعیین موقعیت راهبردی ترسیم شده است و مقدار زاویه چرخش راهبردی از وضع موجود به سمت وضع مطلوب، ۱۵۴.۴۷ درجه محاسبه شده است که بیانگر راهبرد تدافعی در وضع موجود و لزوم حرکت به سمت راهبرد رقابتی و پس از آن راهبرد تهاجمی تا رسیدن به وضعیت مطلوب می‌باشد. درنهایت با استفاده از نتایج بخش‌های کمی و کیفی پژوهش، راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی در ۸ عنوان تدوین شده و با استفاده از ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی QSPM، اولویت‌بندی شده‌اند که به ترتیب عبارت‌اند از: ۱. جبهه‌سازی علمی با رویکرد آرمانگرایی، انقلابی‌گری و اقدام جهادی، ۲. اسلامی‌سازی علوم انسانی با رویکرد تحولی، ۳. دستیابی به استقلال در اندیشه و تفکر، ۴. ایجاد و توسعه پایگاه استنادی دانش پاسداری از انقلاب اسلامی، ۵. نیازسنجی مبتنی بر عرصه‌های اولویت‌دار گام دوم انقلاب اسلامی، ۶. آمایش علمی

سرزمینی و توسعه متعادل و متوازن قابلیت‌ها، ۷. ایجاد، یکپارچه‌سازی و روزآمدسازی نظامات و ۸. ایجاد نظام دیپلماسی و همکاری‌های علمی انقلاب اسلامی.

پیشنهادها

- بر اساس راهبردهای ارائه‌شده در این پژوهش و موقعیت‌یابی راهبردی انجام‌شده، مدیران راهبردی دانش در عرصه انقلاب اسلامی می‌توانند نقاط تمرکز تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی را بر اساس عرصه‌ها و شرایط گوناگون تعیین و بر این اساس وظایف سطوح راهبردی، راه‌کنشی (تاکتیکی) و نهادهای سیاستگذار را در این حوزه تدوین نمایند؛

- با بهره‌گیری از راهبردهای اساسی تولید دانش پاسداری از انقلاب اسلامی در این پژوهش، نهادهای دانشی و پژوهشی می‌توانند عمده تلاش خود را در راستای تولید دانش پاسداری در محورهای زیر معطوف دارند:

- نظریه‌پردازی، الگوسازی و تدوین راهبردهای اساسی مبتنی بر مبانی و حیانی، عقلانی و تجربی در راستای پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی در عرصه علم و پژوهش / معنویت و اخلاق / اقتصاد / عدالت و مبارزه با فساد / استقلال و آزادی / عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن / سبک زندگی؛

- نظریه‌پردازی، الگوسازی و تدوین راهبردهای اساسی مبتنی بر مبانی و حیانی، عقلانی و تجربی در راستای مواجهه هوشمندانه با تهدیدات ناشناخته و پیچیده چندوجهی (ترکیبی) پیش‌روی انقلاب اسلامی در تراز محلی، شهری، استانی، منطقه‌ای، ملی، جهان اسلام و جبهه مقاومت؛

- نظریه‌پردازی، الگوسازی و تدوین راهبردهای اساسی مبتنی بر مبانی و حیانی، عقلانی و تجربی در راستای حل مسائل و نیازهای دانشی انقلاب اسلامی در عرصه حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی؛

- تحلیل بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی و شکل‌دهی دانش‌نامه منظومه فکری معظم‌له در عرصه‌های مختلف پاسداری از انقلاب اسلامی به منظور استنتاج راهبردی و ارائه راه‌کارهای کاربردی و بن‌بست‌شکن در پاسخ به نیازهای دانشی پاسداری از انقلاب اسلامی.

منابع

- امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی). حدیث ولایت. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷ ش.
- امام خمینی (رحمت‌الله علیه). صحیفه امام. ج ۱۲، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (رحمت‌الله علیه). صحیفه نور، ج ۳۱، ۵۵۲.
- الوانی، مهدی (۱۳۹۷). دانش مرزشنکانه در چه بستری رشد می‌کند؟. نشریه مطالعات دولتی ایران، دوره اول، ش ۱، ۱۴-۱.
- ایمان، محمدتقی، و کلاته ساداتی، احمد (۱۳۹۲). روش‌شناسی علوم انسانی نزد اندیشمندان مسلمان (ارائه مدلی روش‌شناختی از علم اسلامی). چاپ اول. قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- باشکوه اجیرلو، محمد، و قاسمی همدانی، ایمان (۱۴۰۱). بررسی تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد و وفاداری کارکنان با نقش تعدیل‌کننده نوآوری (مطالعه موردی: کارکنان پتروشیمی تبریز). مجله علمی مدیریت دانش سازمانی، ش ۱۹، ۱۰۹-۷۵.
- به‌آیین فرد، شهرزاد، خندان علمداری، صابر، و فرح‌بخش، ندا (۱۴۰۲). طراحی مدلی از عوامل تأثیرگذار در ایجاد استراتژی مدیریت دانش (نمونه‌ای از تحقیق شرکت‌های فناوری قطعات خودرو در ایران). مجله علمی دانش سازمانی، مدیریت، سال ششم، ش ۲۰، ۱۷۹-۱۲۹.
- تاج‌آبادی، حسین (۱۳۹۳). تحلیل تطبیقی مبانی دانش در اسلام و غرب. فصلنامه مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی، سال چهارم، ش ۱۶، ۱۳۸-۱۱۵.
- چهاردولی، عباس، و همکاران (۱۳۹۷). الگوی مدیریت راهبردی دانش با تکیه بر اسلام ناب محمدی (ص). فصلنامه مدیریت راهبردی دانش، دوره ۴ ش ۱، ۲۲۷-۲۸۰.
- خانی، محمدفتحعلی، و هنرور، محمدامین (۱۳۹۴). تحول در نظام تولید علوم اجتماعی، چهارچوبی برای تحلیل، مجموعه مقالات کنگره بین‌المللی علوم انسانی اسلامی، ۲۰۹-۲۳۰.
- دانایی فرد، حسن (۱۳۸۷). ارتقای دانش سازمانی: تحلیلی بر بازانديشي فرائتوريك در نظريه‌های سازمان و مدیریت. فصلنامه روش‌شناسی علوم انسانی، ش ۵۵، ۸۴-۵۹.
- رتانی، علی، و همکاران (۱۳۹۰). شیوه‌های جدید تولید دانش و علم‌ورزی: تأملی جامعه‌شناختی بر تحول معیارهای اخلاقی و سلوک علمی در عرصه علم و فناوری. فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال ششم، ش ۱، ۲۴-۱۲.
- رحیمی، اکبر، علیوردی‌زاده، حسین، و محمودآبادی، سمیرا (۱۴۰۲). بررسی تأثیر مدیریت دانش بر چابکی سازمانی با تأکید بر نقش واسطه‌ای نوآوری سازمانی. مجله علمی مدیریت دانش سازمانی، سال ششم، ش ۲۱، ۵۲-۲۱.
- زاده‌گرگان، م، و محقق‌زاده، ف (۲۰۲۱). تأثیر قابلیت نوآوری و تسهیم دانش بر عملکرد نوآوری و عملکرد بازاریابی (مطالعه موردی: بانک پارسیان، استان تهران). رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۵، ش ۶۰، ۱۷۶-۱۵۵.

صالح اصفهانی، اصغر(۱۳۹۳). استراتژی چیست و چگونه پیاده‌سازی و کنترل می‌شود؟. تهران: انتشارات نهضت پویا.

طالبی، داوود، اسماعیلی، محمدجواد، و معززی‌خواه تهران، آزاده(۱۳۹۱). بررسی تأثیر قابلیت‌های مدیریت دانش بر عملکرد نوآوری با تأثیر واسطه‌ای نوآوری باز (مطالعه موردی: پارک علم و فناوری فردیس). دیدگاه‌های مدیریت صنعتی، (۴۶) ۱۲، ۲۷۷-۲۵۳.

عربشاهی، معصومه، کبیری، عالمه، و بهمودی، امید(۱۴۰۱). تأثیر ارزش دانش مدیران عالی بر شیوه‌های اشتراک دانش، نوآوری باز و عملکرد سازمان. فصلنامه مدیریت دانش سازمانی، دوره ۵، ش ۱، ۱۹۱-۱۶۵.

علی‌احمدی، علیرضا، فتح‌الله، مهدی، و تاج‌الدین ایرج(۱۳۸۲). نگرشی جامع بر مدیریت استراتژیک، رویکردها، پارادایم‌ها، مکاتب، فرایندها، مدها، تکنیک‌ها و ابزارها. تهران: انتشارات تولید دانش.

فاطمی امین، سیدرضا(۱۳۹۷). تدوین چارچوب مدیریت تولید علم در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت. رساله دکتری، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده مدیریت راهبردی.

Gardezabal, A., Lunt, T., Jahn, M., Verhulst, N., Hellin, J., and Govaerts, B(2021). "Knowledge management for innovation in agri-food systems: a conceptual framework", Knowledge Management Research and Practice, DOI: 10.1080/14778238.2021.1884010.

Gyemang, M and Emeagwali, O(2020). "The roles of dynamic capabilities, innovation, organizational agility and knowledge management on competitive performance in telecommunication industry", Management Science Letters, Vol. 10 No. 4, P.P. 1533-1542.

Hassoun Al-Khafaji, Amir Adnan, Behbodhi, Omid, Moradi, Mohsen(1402), Investigating the effect of organizational knowledge sharing on innovation performance with the mediating role of innovation capability and moderating scale of networking and communication strength, Scientific Journal of Organizational Knowledge Management, Year 6, Number 20.

Hock-Doepgen, M., Clauss, T., Kraus, S., Cheng, C(2021). "Knowledge management capabilities and organizational risk-taking for business model innovation in SMES". Journal of Business Research, Vol. 13, P.P. 683-697. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.12.001>.

Linda, R, M., Thabrani, G., and Firman, F(2020). "The Role of Human Capital and Knowledge Management in Innovation"., Proceedings of the 8th International Conference on Entrepreneurship and Business Management (ICEBM 2020) UNTAR.

Migdadi, M.M(2020). "Knowledge management processes, innovation capability and organizational performance", International Journal of Productivity and Performance Management, <https://doi.org/10.1108/IJPPM-04-2020-0154>.

- Ode, E., and Ayavoo, R(2020). "The mediating role of knowledge application in the relationship between knowledge management practices and firm innovation", Journal of Innovation and Knowledge, <https://doi.org/10.1016/j.jik.2019.08.002>. Ogiela, L., (2015). "Advanced techniques for knowledge management and access to strategic information", International Journal of Information Management, Vol. 35No. 2, P.P. 154-159.
- Oktari, S, R., Munadi, K., Idroes, R., and Sofyan H(2020). "Knowledge management practices in disaster management: Systematic review", International Journal of Disaster Risk Reduction, Vol. 51, <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101881>.
- Rading, Alan(2018). Knowledge Management: Success in the Information-Based Global Economy, translated by Mohammad Hossein Latifi, 4th edition, Tehran, Study Organization and Compilation of humanities books for universities (Samt)
- Rossidis, I., and Belias, D(2020). "Combining Strategic Management with Knowledge Management: Trends and International Perspectives", International Review of Management and Marketing, Vol. 10 No.2 P.P. 39-45
- Vaio, D, A., Palladino, R., Pezzi, A., and Kalisz, D(2021). "The role of digital innovation in knowledge management systems: A systematic literature review", Journal of Business Research, Vol. 123, No. 3, P.P. 220-231.

COPYRIGHTS

©2024 by the authors. Published by The National Defense University. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

